

WIADOMOŚCI BANKU POLSKIEGO

(Drukowane jako rękopis).

Rok IX.

WARSZAWA, DNIA 30 LISTOPADA 1932 R.

Nr. 22.

TREŚĆ:

Odznaczenia	str. 217	Pełnomocnictwa do odbioru przesyłek pocztowych. Opłaty manipulacyjne za pełnomocnictwa, wystawiane przez Bank Polski	str. 218
Ruch służbowy	" 217	Lichwa pieniężna	" 218
Wyszczególnianie obciążeń hipotecznych w informacjach kredytowych	" 217	Bilans płatniczy w Anglii	" 219

Odznaczenia.

Pan Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nadał za prace w dziele odzyskania Niepodległości „Krzyż Niepodległości“ p. Jerzemu Zalewskiemu, urzędnikowi Wydziału Prawnego (Monitor Polski Nr. 259 z 10 listopada 1932 r.) oraz „Medal Niepodległości“ p. Leonowi Giedgowdowi, urzędnikowi Oddziału w Katowicach (Monitor Polski Nr. 167 z 23 lipca 1932 r.).

Ruch służbowy.

Przeniesienia.

Jan Oźga z Centralnej Księgowości do Oddziału w Jarosławiu na stanowisko Dyrektora, Józef Gregor, urzędnik Oddziału w Pińsku, na stanowisko p. o. Zastępcy Dyrektora Oddziału w Gdyni.

Emerytowanie.

Marcin Mrass, urzędnik Oddziału Głównego, Jadwiga Kowalewska, urzędniczka Oddziału Głównego, Stanisław Jasiński, urzędnik Oddziału w Toruniu.

Zwolnienie ze służby.

Włodzimierz Wnękowski, urzędnik Oddziału w Poznaniu.

Wyszczególnianie obciążeń hipotecznych w informacjach kredytowych.

(Dział IV-a, Skorowidza).

W informacjach kredytowych w rubryce „Stosunki majątkowe“ mają być wyszczególniane obciążenia majątku nieruchomego (Instr. Służb. cz. IV, str. 23). Wyszczególnienie takie powinno obejmować poszczególne kwoty obciążeń oraz nazwiska osób lub firm, na rzecz których obciążenia te zostały uskutecznione.

Tymczasem niektóre Oddziały podają w informacjach, zwłaszcza o osobach fizycznych, tylko ogólną sumę obciążeń, nie wyszczególniając kwot, z których ona się składa i nie wymieniając wierzycieli.

W obecnych czasach ogólnego kryzysu gospodarczego, którego skutkiem są poważne ilości weksli zaprotestowanych i w skardze, wszelkie szczegóły, dotyczące stanu majątkowego dłużników, mają dla Banku Polskiego poważne znaczenie. Wydział Kredytowy, przeglądając nadesłane przez Oddziały informacje, spotyka niejednokrotnie obciążenia na nieruchomościach dłużników Banku Polskiego, zapisane na rzecz innych dłużników Banku i dzięki temu dość często może zabezpieczyć dobrze a nawet wygzekwować pretensje pozornie nieściągalne bezpośrednio z majątku danego dłużnika.

W związku z powyższem Oddziały powinny przy sporządzaniu informacji dokładnie badać obciążenia hipoteczne majątku danej osoby lub firmy i zamieszczać w informacjach wszystkie ważniejsze kwoty obciążeń z wymienieniem wierzycieli tych kwot. Przy zobowiązaniach hipotecznych, wyrażonych w rublach carskich, koronach austro-węgierskich, markach niemieckich, markach polskich należy podawać ich równowartość w złotych, wynikającą z przeliczenia zobowiązań prywatno-prawnych na podstawie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 14 maja 1924 r., ogłoszonego w Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 42 z 21 maja 1924 r.

Unieważnia się notatkę w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 20 z 31 października 1932 r., dział IV-a Skorowidza.

Pełnomocnictwa do odbioru przesyłek pocztowych. Opłaty manipulacyjne za pełnomocnictwa, wystawiane przez Bank Polski.

(Dział XVIII Skorowidza).

Na podstawie listu Ministerstwa Poczt i Telegrafów Nr. 3474/8 z 2 października 1931 r. urzędy i agencje pocztowe winny traktować pełnomocnictwa pocztowe do odbioru korespondencji i przesyłek wartościowych składane przez Bank Polski w urzędach pocztowych, narówni z pełnomocnictwami, wystawionymi przez instytucje państwowe i — zgodnie z postanowieniami § 228 ustęp czwarty ordynacji pocztowej — przy pełnomocnictwach takich nie powinny wymagać uwierzytelnienia podpisów mocodawców, jednak pod warunkiem, że pełnomocnictwa te, oprócz podpisu kierownictwa instytucji (Oddziału) i odcisku pieczęci urzędowej, będą opatrzone bieżącym numerem czynności tej instytucji (Oddziału).

Natomiast zgodnie z wyjaśnieniem Ministerstwa Poczt i Telegrafów Wydział 8 Nr. P. W. 501/5 z 7 października 1932 r. Bank Polski jest obowiązany do uiszczania urzędom pocztowym opłaty manipulacyjnej za pełnomocnictwa pocztowe.

Wysokość tej opłaty jest oznaczona w taryfie pocztowej (Dz. U. R. P. Nr. 91 z 14/10-1931 r., poz. 711, str. 1490) w dziale „Należności dodatkowe“ pod punktem d), zatytułowanym „różne opłaty“ poz. 26 i wynosi od pełnomocnictwa 200 gr. (2 złote).

Unieważnia się notatkę w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 19 z 15 października 1931 r., str. 187 (Dział XVIII Skorowidza).

Lichwa pieniężna.

(Dział IV, a Skorowidza).

W Dzienniku Ustaw R. P. Nr. 90 z 21 października 1932 r., poz. 759 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministra Skarbu z 20 października 1932 r. w sprawie określenia — w myśl § 1 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej — najwyższych dozwolonych korzyści majątkowych w pieniężnych stosunkach kredytowych.

W myśl § 1 wymienionego rozporządzenia w pieniężnych stosunkach kredytowych nie wolno wymawiać sobie i pobierać w gotówce lub innych wartościach w formie procentu lub w jakiejkolwiek innej formie korzyści majątkowych, przewyższających 12% od sta w stosunku rocznym.

W dzienniku Ustaw R. P. Nr. 98 z 9 listopada 1932 r., poz. 841 zostało ogłoszone rozporządzenie Ministrów Skarbu i Sprawiedliwości z 7 listopada 1932 r. w sprawie określenia — w myśl § 2 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z 29 czerwca 1924 r. o lichwie pieniężnej — najwyższych dozwolonych korzyści majątkowych przedsiębiorstw, trudniących się czynnościami bankowymi.

W myśl § 2 wymienionego rozporządzenia, korzyści majątkowe, osiągane przy czynnościach kredytowych przez przedsiębiorstwa, trudniące się czynnościami bankowymi, nie mogą przekraczać $9\frac{1}{2}\%$ w stosunku rocznym.

Korzyści majątkowe, osiągane przy czynnościach kredytowych przez spółdzielnie kredytowe, działające na obszarze całego Państwa oraz przez komunalne kasy oszczędności — na obszarze województw wileńskiego, z wyjątkiem m. Wilna, nowogródzkiego, poleskiego, wołyńskiego, białostockiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego, z wyjątkiem m. Stanisławowa, nie mogą przekraczać 10% w stosunku rocznym.

Osobne rozporządzenie ustali termin, od którego wymienione wyżej wyjątki (10%) zostaną uchylone.

Ograniczeniem powyższem nie objęto zwrotu kosztów porta, damna i opłat stemplowych, oraz prowizji obrotowej na rachunkach otwartego kredytu i bieżących, która jednak nie może przekraczać $\frac{1}{8}\%$ kwartalnie od większej strony obrotu po potrąceniu od niej salda, albo $\frac{1}{8}\%$ kwartalnie od salda początkowego danego okresu. Prowizja może być podniesiona do $\frac{1}{4}\%$ kwartalnie w wypadkach, w których rachunek nie wykazuje w ciągu kwartału żadnych zmian.

Oddziały powinny zwracać uwagę, aby instytucje kredytowe oraz firmy, korzystające z kredytów dyskontowych w Banku Polskim, jako podawcy, nie pobierały nadmiernych odsetek.

W związku z powyższem unieważnia się notatkę w Wiadomościach Banku Polskiego Nr. 14 z 31 lipca 1930 r., str. 135 (Dział IV, a Skorowidza).

Bilans płatniczy Anglii.

Bilans płatniczy Anglii opracowywany jest i publikowany corocznie przez Board of Trade. Dokonane przez ten urząd obliczenia bilansu płatniczego za lata 1926—1931 przedstawia poniższe zestawienie w milj. funtów szterlingów.

	1926	1927	1928	1929	1930	1931
Obrót widzialny:						
handel zagraniczny	— 463	— 386	— 352	— 382	— 387	— 411
ruch złota	— 12	— 4	— 6	+ 16	— 5	+ 30
	— 475	— 390	— 358	— 366	— 392	— 381
Obrót niewidzialny:						
wpływy rządowe z zagranicy . .	+ 4	+ 1	+ 15	+ 24	+ 19	+ 16
„ z przewozów okrętowych . .	+ 120	+ 140	+ 130	+ 130	+ 105	+ 80
Dochody z lokat zagranicznych . . .	+ 250	+ 250	+ 250	+ 250	+ 220	+ 165
Wpływy z odsetek i prowizyj bank. .	+ 60	+ 63	+ 65	+ 65	+ 55	+ 30
Dochody z innych usług	+ 15	+ 15	+ 15	+ 15	+ 15	+ 10
	+ 449	+ 469	+ 475	+ 484	+ 414	+ 301
Różnica między obrotem widzialnym a niewidzialnym	— 26	+ 79	+ 117	+ 118	+ 22	— 80
Nowe emisje zagraniczne	— 122	— 141	— 148	— 107	— 113	— 46

Zestawienie bilansu płatniczego obejmuje w każdym roku obrót widzialny, który można zarejestrować na granicy celnej oraz obrót niewidzialny. Obrót widzialny składa się z ruchu towarów, który wykazuje stale dużą nadwyżkę przywozu nad wywozem, i z ruchu złota, który z wyjątkiem lat 1929 i 1931 wykazuje również nadwyżkę przywozu. Złoto traktowane jest w powyższem zestawieniu jako towar, którym dokonywane są obroty handlowe; w tem znaczeniu było ono do 1930 roku włącznie wykazywane razem z obrotami towarowymi. Stosowanie tej metody było dopuszczalne dotąd, dopóki Anglja nie była zmuszona do wywozu złota, celem wyrównania niedoboru w obrocie towarów i kapitałów; z chwilą więc, gdy w 1931 roku konieczność ta wystąpiła, wyodrębniono ruch złota w oddzielną pozycję, podając odpowiednie liczby za szereg lat wstecz.

Obrót niewidzialny składa się z zagranicznych wpływów rządu, z wpływów, osiąganych z przewozów morskich, z dochodów od lokat, dokonywanych zagranicą, z dochodów z odsetek i prowizyj bankowych, wreszcie z różnych innych dochodów. W przeciwstawieniu do obrotu widzialnego obrót ten kształtuje się stale korzystnie, przyczem do roku 1930 włącznie stan był taki, że rezultat obrotu niewidzialnego pokrywał całkowicie niedobór bilansu handlowego (ściśle mówiąc obrotu widzialnego). Po pokryciu tego niedoboru pozostawała jeszcze dość poważna nadwyżka, jak np. w latach 1928.

i 1929, która była lokowana w nowoemitowanych papierach zagranicznych i w formie kapitału długoterminowego odpływała z Anglii. Nadwyżka ta nie pokrywa się jednak z sumą nowych emisji zagranicznych, dokonanych w Anglii, ponieważ emisje te stanowią tylko jeden ze składników ruchu kapitałów. Oprócz lokaty w tych emisjach mogą być również dokonywane lokaty w formie bezpośredniego udziału w przedsiębiorstwie zagranicznym lub w formie zakupu obligacji, emitowanych na rynkach zagranicznych. Poza tem nowe emisje zagraniczne przewyższają częstokroć nadwyżkę obrotu niewidzialnego nad obrotem towarowym dlatego, że część ich zużywana jest na amortyzację poprzednich zobowiązań. Wreszcie składnikiem ruchu kapitałów są lokaty krótkoterminowe. Brak jest stałej statystyki, obejmującej wierzytelności i zobowiązania zagraniczne Londynu z tytułu tych lokat. Pierwszych obliczeń dokonał Komitet Macmillana, ustalając w dniu 31 marca 1931 roku sumę krótkoterminowych zobowiązań zagranicznych Anglii na 407 milj. £, a sumę wierzytelności na 153 milj. £. W rezultacie więc w obrocie kapitałów krótkoterminowych zobowiązania zagraniczne Anglii przewyższały jej należności o blisko 250 milj. £. Wykorzystanie przez Londyn tych zobowiązań w celach lokat dłużej terminowych, dokonywanych zagranicą, utrudniło niezwykle ich spłatę w roku ubiegłym i przyczyniło się w dużym stopniu do spadku funta.

Rok 1931 był przełomowy dla bilansu płatniczego Anglii. Niedobór bilansu handlowego zwiększył się w tym roku — w porównaniu z rokiem poprzednim — o 24 milj. £ głównie wskutek ograniczenia wywozu, który powstrzymywany był przez wysokie taryfy celne, kontyngenty i ograniczenia dewizowe w wielu krajach. Działanie tych przeszkód tylko w bardzo małym stopniu równoważyła premja, z której korzystał wywóz wskutek spadku funta. Równocześnie wpływy z obrotu niewidzialnego zmniejszyły się o 113 milj. £, do sumy, która zaledwie w $\frac{3}{4}$ zdołała pokryć nadwyżkę przywozu towarów nad wywozem; celem pokrycia reszty tej nadwyżki, należało uciec się do częściowej likwidacji lokat zagranicznych.

Kształtowanie się bilansu płatniczego Anglii zależy więc przedewszystkiem od kształtowania się obrotu niewidzialnego. Pierwszą pozycję tego obrotu stanowią rządowe wpływy zagraniczne; składają się one z wpływów z pożyczek między państwowych, z tytułu odszkodowań, z niektórych pożyczek, udzielonych Indjom, z bieżących wpływów poszczególnych ministerstw, wreszcie z opłat dyplomatycznych i konsularnych. Na zmniejszenie się tych wpływów w roku 1931 oddziaływały czynniki ogólnogospodarcze. Moratorium Hoovera, zastosowane od połowy tego roku, pozbawiło wprawdzie Anglię 36 milj. £ rocznego dochodu z tytułu jej należności między państwowych (19 milj. £) i spłat reparacyjnych (17 milj. £), lecz równocześnie zwolniło ją od spłaty takiejże sumy Stanom Zjednoczonym. W rezultacie więc moratorium to nie przyczyniło się do redukcji rządowych wpływów zagranicznych.

Wpływy z przewozów okrętowych składają się z dochodów netto angielskiej marynarki handlowej oraz z wydatków okrętów zagranicznych w portach angielskich. Wpływy te obniżyły się w roku 1931 o 25 milj. £ w związku ze zmniejszeniem się okrętowego ruchu pasażerskiego między Anglią a krajami pozaeuropejskimi o ca 25% oraz między Anglią a kontynentem o ca 9%. Dochody z przewozu towarów obniżyły się w tym roku o ca 6%.

Dochody z lokat zagranicznych składają się z dochodów od obligacji i akcji, emitowanych w Anglii przez zagraniczne i kolonjalne rządy, gminy i przedsiębiorstwa. Wchodzą tu również w rachubę dochody od papierów, emitowanych przez przedsiębiorstwa angielskie, pracujące zagranicą, jak również dochody od bezpośrednich udziałów w przedsiębiorstwach zagranicznych. Dochody te figurują w bilansie płatniczym po potrąceniu sum, wypłaconych zagranicy z podobnych tytułów. Oszacowanie tych dochodów tak samo jak i kapitałów angielskich, ulokowanych zagranicą, wzbudza wiele rozbieżności. Najbardziej miarodajne są obliczenia R. Kindersley'a, dokonane ostatnio za rok 1930 i opublikowane w „The Economic Journal“ z czerwca r. b.

R. Kindersley dzieli kapitały angielskie, ulokowane zagranicą, na 3 grupy: 1) kapitały, ulokowane w zagranicznych i kolonjalnych papierach rządowych i komunalnych, 2) kapitały, ulokowane w akcjach lub obligacjach przedsiębiorstw pracujących zagranicą, lecz zarejestrowanych w Anglii, 3) kapitały, ulokowane w przedsiębiorstwach, pracujących zagranicą i zarejestrowanych zagranicą. Oprócz tych trzech zasadniczych form lokat istnieją jeszcze lokaty, dokonywane bezpośrednio w przedsiębiorstwach obcych oraz w papierach, które nie są plasowane w Anglii.

Stan pierwszego rodzaju lokat i dochodów z nich przedstawiał się w końcu poszczególnych lat (w milj. £) następująco:

Rodzaj papieru	K a p i t a ł			D o c h ó d		
	1928	1929	1930	1928	1929	1930
Obligacje:						
rządów kolonialnych .	944·5	970·6	985·5	39·8	42·0	42·5
gmin "	91·5	90·9	95·0	4·1	4·4	4·4
rządów zagranicznych .	324·0	312·8	320·1	16·0	16·2	15·8
gmin "	40·5	38·2	36·7	2·0	2·0	2·0
	1.400·5	1.412·5	1.437·3	61·9	64·6	64·7

Wymienione papiery reprezentują zgórą $\frac{1}{3}$ zagranicznych lokat angielskich. Depresja gospodarcza i spadek kursów giełdowych wywarły niewielki wpływ na sumę tych lokat. Dochody z nich utrzymywały się w ostatnich trzech latach, to znaczy w 1929, 1930 i 1931 na niezmiennym prawie poziomie, pomimo że w 1931 roku Brazylja, Chili i Peru zawiesiły obsługę swych pożyczek.

Stan drugiego rodzaju lokat, t. j. kapitałów, zainwestowanych w angielskich przedsiębiorstwach, pracujących zagranicą, oraz dochód z tych lokat był następujący (w milj. £):

Rodzaj papieru	K a p i t a ł		D o c h ó d	
	1929	1930	1929	1930
Akcje	801·6	815·1	67·7	59·0
Obligacje	385·2	389·6	18·3	17·5
	1.186·8	1.204·7	86·0	76·5

Kapitał wyżej wymieniony zwiększył się w 1930 roku; natomiast dochód zmniejszył się głównie skutkiem obniżenia się dywidend od akcyj. Należy mieć na uwadze, że dywidendy, wypłacone w 1930 roku, obliczone zostały od dochodu za stosunkowo pomyślny rok 1929. Rok 1930 wykazał znacznie większy spadek zysków, co znalazło swe odbicie w dochodach za rok 1931. W roku tym wpływy z akcyj zwykłych zmniejszyły się od 40 do 50%, przyczem największy spadek dochodu wykazały papiery kolejowe, naftowe, górnicze, herbaciane i kauczukowe.

W przeciwstawieniu do poprzednich dwóch trzecia grupa lokat, dokonanych mianowicie w przedsiębiorstwach zagranicznych, pracujących również zagranicą, wykazała nie tylko spadek dochodu, ale i kapitału (w milj. £.):

Rodzaj papieru	K a p i t a ł		D o c h ó d	
	1929	1930	1929	1930
Akcje	436·0	391·1	42·0	31·7
Obligacje	402·8	391·5	19·7	19·4
	838·8	782·6	61·7	51·1

Kapitał zmniejszył się w 1930 roku o 56·2 milj. £, dochód zaś — o 10·6 milj. £.

Suma kapitałów angielskich, ulokowana zagranicą w wyszczególnionych trzech rodzajach papierów wartościowych, wynosiła w 1929 roku — 3.438 milj. £, a w 1930 roku — 3.424·6 milj. £, zmniejszyła się zatem w ciągu roku — mimo dokonanych w tym czasie nowych lokat — o 13·4 milj. £. W następnym roku likwidacja lokat była silniejsza; obliczona jest ona na 3—4% całości. Po uwzględnieniu 300 milj. £ według stanu z końca 1930 roku, ulokowanych w formie bezpośrednich wkładów w przedsiębiorstwach obcych oraz w formie kupna papierów, które nie są plasowane w Anglii, stan brytyjskich lokat zagranicą wynosił w końcu 1930 roku 3.724 milj. £. Dochód od tej sumy w roku 1930 oszacowany został przez R. Kindersley'a na 209 milj. £.

Obliczenia dochodu, podane za wspomnianym autorem, są niższe, aniżeli w tablicy bilansu płatniczego według Board of Trade. Są to przytem w przeciwstawieniu do sum podanych w tablicy bilansu płatniczego, obliczenia dochodu brutto, a zatem bez potrącenia sum, wypłaconych zagranicą z tytułu jej lokat w Anglii, któreto lokaty obliczane są na 480 milj. £. Należy stąd wnioskować, że dochody z lokat zagranicznych zostały oszacowane przez Board of Trade w latach 1926—1930 za wysoko, pomimo, że już raz zostały one poprawione i zmniejszone.

Co się tyczy dochodu z lokat zagranicznych za rok 1931, to różnice w szacunku różnych źródeł są małe; spadek tego dochodu obliczany jest na 55—60 milj. £. Był to czynnik decydujący w pogorszeniu się sytuacji walutowej. Wbrew wygłaszanym poglądom na poprawę tej sytuacji drogą upłynnienia walorów zagranicznych można było wpłynąć tylko w bardzo ograniczonych rozmiarach. Z uwagi na charakter tych papierów można było upłynnić dla celów walutowych nie więcej, aniżeli $\frac{1}{6}$ ich część, przyczem nawet dla tej ilości możliwości zbytu poza rynkiem londyńskim były ograniczone.

Następną z kolei, dosyć poważną pozycję obrotu niewidzialnego, stanowią wpływy z odsetek i prowizyj bankowych. Wpływy te wynikają z udzielanych przez banki angielskie kredytów akceptacyjnych, z dyskonta weksli zagranicznych, z odsetek i wszelkiego rodzaju prowizyj bankowych, składek i premij ubezpieczeniowych, otrzymywanych z zagranicy i t. p. Wpływy powyższe obliczane są w bilansie płatniczym, po potrąceniu sum, wypłacanych zagranicy za podobne usługi. Wysokość wpływów w poszczególnych latach zależy od tego, w jakich rozmiarach korzysta gospodarstwo światowe z usług bankowych w Londynie, a w jakich w Nowym Jorku, na co z kolei oddziaływa obok przyzwyczajenia wysokość oprocentowania kredytów. W latach 1928 i 1929 utrzymywały się one na poziomie 65 milj. £, w roku 1930 spadły do 55 milj. £, a w roku 1931 — do 30 milj. £. Silny spadek w 1931 r. nastąpił skutkiem deprecjacji funta i zmniejszenia się krótkoterminowych lokat instytucyj zagranicznych, jak również pod wpływem ograniczeń dewizowych w wielu krajach. Z drugiej strony w związku z odpływem krótkoterminowych kapitałów angielskich zagranicę wzrosły sumy, wypłacone zagranicy przez Anglię tytułem odsetek i prowizyj bankowych.

Dochody z innych usług składają się z wpływów, osiąganych ze sprzedaży starych okrętów, z przekazów emigrantów, z turystyki, z opłat za wynajem filmów, wreszcie z wydatków zagranicznych placówek dyplomatycznych i konsularnych. Szacunek tej sumy jest stosunkowo najbardziej niedokładny. Przez szereg lat szacowano ją na 15 milj. £, natomiast w roku 1931 obniżono szacunek do 10 milj. £.

Z powyższych rozważań wynika, że bilans płatniczy Anglii kształtował się bardzo korzystnie w latach 1926—1929. Zmniejszył się w tym czasie niedobór obrotu towarowego, a z drugiej strony wzrastała corocznie nadwyżka w obrocie niewidzialnym. Nadwyżka ta służyła na całkowite pokrycie niedoboru bilansu handlowego, a ponadto jeszcze na dokonywanie lokat kapitałowych zagranicą. Począwszy od 1930 roku bilans płatniczy Anglii pogorszył się tak, że nadwyżka obrotu niewidzialnego nad towarowym wyniosła w tym roku zaledwie 22 milj. £. W roku 1931 niedobór bilansu handlowego wyniósł 411 milj. £, a nadwyżka obrotu niewidzialnego tylko 301 milj. £. W tych warunkach część niedoboru bilansu handlowego w kwocie 110 milj. £ należało wyrównać wywozem złota na sumę 30 milj. £ oraz drogą częściowej likwidacji długoterminowych lokat zagranicą na sumę 80 milj. £. Niekorzystny zwrot w bilansie płatniczym był czynnikiem decydującym w sytuacji walutowej.

Należy zauważyć, że liczby bilansu płatniczego ustalane są szacunkowo, a zatem są tylko liczbami przybliżonemi. Drobne nawet niedokładności w zakresie poszczególnych pozycji mogą wpłynąć poważnie na rezultat końcowy. W roku 1931 odchylenia mogą być szczególnie duże nawet od tak dokładnej liczby, jaką reprezentuje w bilansie płatniczym niedobór handlu zagranicznego. Pomijając ten fakt, że suma obrotów towarowych nie zawsze zbiega się z sumą płatności w danym okresie, należy mieć na uwadze, że w roku 1931 Anglia nie otrzymywała należnych jej sum z tytułu wywozu towarów, skutkiem ograniczeń dewizowych w wielu krajach. Poza tem mała dokładność liczb za rok 1931 wynika również stąd, że obejmują one okres stałej waluty do połowy września, a następnie okres spadku funta. Tego rodzaju liczby nie mogą nastęrczać wniosków praktycznych dla polityki pieniężnej.

Bilans płatniczy za rok 1932 nie zapowiada korzystniejszego zwrotu. Deficyt bilansu handlowego będzie wprawdzie mniejszy; za dziesięć miesięcy roku bieżącego wyniósł on 236·7 milj. £, t. j. o 86·5 milj. £ mniej, aniżeli w tym samym czasie roku poprzedniego. Niewątpliwie jednak skurczy się również dodatnia nadwyżka obrotu niewidzialnego. Przedewszystkiem obniżą się zagraniczne wpływy rządu skutkiem przerwania przez Niemcy w drugiej połowie roku spłat reparacyjnych, natomiast dokonania przez Anglię półrocznej spłaty długu państwowego wobec Stanów Zjednoczonych. Ponadto spłata tego długu zostanie dokonana w dolarach, gdy tymczasem swoje należności od innych państw uzyska Anglia w zdeprecjonowanych funtach. Na zmniejszenie się innych pozycji obrotu niewidzialnego, a więc dochodów z przewozów okrętowych, z lokat zagranicznych, z odsetek i prowizyj bankowych, wpłynie dalsze trwanie depresji. Między dodatnią nadwyżką obrotu niewidzialnego a ujemną obrotu towarowego wytworzy się zapewne większa różnica, aniżeli w 1931 roku. Wyrównanie tej różnicy nastąpi tak samo, jak w roku poprzednim, drogą upłynnienia długoterminowych lokat zagranicznych.